

COVID-19 aanpak geeft hoop voor TBC-bestrijding

Life Sciences

De wereld is in de ban van COVID-19. De teller staat nu officieel op 1,4 miljoen doden. Tegelijkertijd veroorzaakt tuberculose (TBC) elk jaar zo'n 1,4 miljoen sterfgevallen. Al decennia lang. De bestrijding van 'de tering' gaat traag, er is nog geen goed werkend vaccin. Je hoort er weinig over. "TBC is de ziekte van de armen geworden, COVID-19 is de ziekte van de rijken", verklaart CDA Tweede Kamerlid Anne Kuik het grote verschil in urgentie en daadkracht. Tegelijkertijd geeft de enorme COVID-19 respons volgens Kuik ook hoop voor die andere, haast vergeten infectieziekte.

Tekst: Marjon Kruijze
Foto: Persfoto's & Branimir Balogović

Anne Kuik
CDA Tweede Kamerlid

Mustapha Gidado
Directeur van het Tuberculosefonds

Sinds 2018 is Kuik 'tering-ambassadeur'. Ze zet ze zich in voor het creëren van meer bekendheid en urgentie om deze ziekte de wereld uit te krijgen. Vooral in Afrika, Oost-Europa en Azië veroorzaakt TBC veel doden. Zo'n 3800 per dag, waaronder 200 kinderen. Onnodig, want met een tijdige en juiste behandeling is TBC te genezen.

"Eerlijk gezegd wist ik voordat ik in het parlement kwam niet dat tuberculose de meest dodelijke infectieziekte ter wereld was", erkent Kuik. In de Kamer was er tot dan toe weinig specifieke aandacht voor TBC. Door haar inzet is dat veranderd. "Dit heeft geresulteerd in het opnemen van de bestrijding van TBC in de beleidsnota van minister Sigrid Kaag van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking en bijvoorbeeld extra uitgaven aan de Wereldgezondheidsorganisatie ten behoeve van de bestrijding van TBC."

Om de ziekte wereldwijd een halt toe te roepen, is echter nog veel meer steun nodig. Een nieuw vaccin zou kunnen helpen de TBC-epidemie te beëindigen. Een voldoende effectief vaccin is er nu niet. Het BCG-vaccin, dat nu veel in het nieuws is omdat het de afweer tegen luchtweginfecties vergroot en zo tegen COVID-19 kan beschermen, beschermt kinderen tegen tuberculose en voorkomt vooral de meest ernstige vormen van TBC bij kinderen. Het BCG vaccin is bijna 100 jaar oud. Voor TBC zitten momenteel drie vaccins in de laatste onderzoeksfase die ook bij volwassenen helpen. Daar is men al acht jaar mee bezig en het kan nog jaren duren. Voor COVID-19 zijn er binnen één jaar tijd twee vaccins klaar voor gebruik en er zijn

Alle bundeling van kracht, de onderzoekstructuren en de samenwerkingsverbanden die we nu opzetten kunnen we straks ook gebruiken voor andere ziekten.

er nog een aantal in ontwikkeling. Ook op het gebied van diagnostiek en wetenschappelijk onderzoek verbleekt de TBC-bestrijding in vergelijking met COVID-19.

"De verschillen zijn schrijnend, maar ergens wel begrijpelijk", vindt Kuik. "De impact die COVID heeft op de maatschappij hier en in andere rijke landen is gewoon veel groter dan de impact van TBC." In de Westerse wereld is TBC immers goed onder controle, ook al kent ook deze ziekte geen grenzen. In Nederland was het rond de Tweede Wereldoorlog volksziekte nummer 1. Tegenwoordig worden hier nog slechts zo'n 800 mensen per jaar ziek.

KNCV Tuberculosefonds zet de Nederlandse kennis en ervaringen omtrent TBC-bestrijding wereldwijd in. "TBC heeft een heel ander verloop dan COVID-19. Als mensen besmet raken met TBC, worden ze niet automatisch ziek. Sommigen worden nooit ziek,

anderen binnen een paar jaar en sommigen pas jaren later, als hun afweer minder is", legt Mustapha Gidado, directeur van het Tuberculosefonds uit. "Het is daardoor een sluipende epidemie, veel minder abrupt dan COVID-19, maar ook moeilijk om te stoppen. De symptomen - hoesten, nachtzweeten, gewichtsverlies - lijken op griep. Besmettingen vinden even als bij COVID-19 via de lucht plaats."

In Nederland worden TBC-patiënten direct in quarantaine geplaatst als ze nog besmettelijk zijn. Door middel van contactonderzoek worden andere TBC-gevallen in hun omgeving direct getraceerd en (preventief) behandeld. Gidado: "Hiermee stop je een uitbraak. In arme landen gebeurt dat in veel gevallen niet of te weinig. Veel arme mensen hebben geen toegang tot testen of tot de juiste zorg. Ze worden niet of te laat behandeld, contactonderzoek wordt niet of te laat gedaan. Met als

gevolg dat volwassenen en kinderen onnodig overlijden. Door de lockdowns en andere gevolgen van corona, is toegang tot zorg voor TBC-patiënten nu zelfs nog moeilijker verkrijgbaar, waardoor het sterftecijfer verder toeneemt. De impact en economische schade voor getroffen families is enorm."

COVID-19 maakt pijnlijk duidelijk wat er met grootschalig testen, politieke wilskracht en internationale samenwerking ook voor TBC mogelijk kan zijn. Tegelijkertijd brengt COVID-19 ook hoop, zo menen de experts. Gidado: "Deze COVID-19 pandemie is natuurlijk een verschrikking en afgrijselijk voor alle mensen die hierdoor rechtstreeks of economisch worden getroffen of zelfs overlijden. Vooropgesteld: dat moet stoppen en daarvoor zijn alle investeringen nodig. Daarbij is het inspirerend om te zien hoe de wereld zich daar met vereende krachten voor inzet. Kennis en expertise uit

de TBC-bestrijding – zoals op het gebied van contactonderzoek, infectiepreventie- en bestrijding en het verminderen van stigmatisering – worden daar ook voor gebruikt. Andersom zullen nieuwe ontwikkelingen voor COVID-19 en de versnelling van innovatie trajecten ook voor de TBC-bestrijding inzetbaar zijn."

Kuik: "Alle bundeling van kracht, de onderzoekstructuren en de samenwerkingsverbanden die we nu opzetten kunnen we straks ook gebruiken voor andere ziekten. Ik pleit daarom ook voor een mondiale gezondheidsstrategie. Juist om de verworvenheden van COVID-19 in te zetten voor TBC, evenals voor aids en malaria. Het offer dat we nu maken voor COVID-19 mag toch niet alleen voor die ziekte zijn? Laat dit het begin zijn van het einde van nog meer vreselijke andere ziekten."

Feiten

Wereldleiders hebben tijdens de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in 2018 een politieke vuist gemaakt om het Social Development Goal te kunnen behalen, dat TBC in 2030 geëlimineerd moet zijn. Daarvoor is jaarlijks onder meer een investering van 2 miljard USD nodig op het gebied van research & development (R&D). Dit bedrag kwam in 2018 (meest recente officiële cijfers) daadwerkelijk nog niet tot de helft: 900 miljoen USD. Voor COVID-19 wordt alleen al voor de periode november 2020 tot en met december 2021 ingezet op een R&D-investering van 28,5 miljard USD.